

Legestue og bibelfortælling

Indhold

Indledning · 7

Hvorfor legestue med bibelfortælling? · 9

Kort oversigt over barnets udvikling 0-6 år · 9

Hvordan bruger vi denne viden om barnets udvikling i legestuen? · 10

Socialt · 10

Sang og leg · 10

Bibelfortælling · 10

Overvejelser før opstart af legestue · 11

Ledere · 11

Lokale og legetøj · 11

Tidspunkt for legestue · 12

Økonomi · 12

Pr · 12

Forslag til program for en legestuedag · 12

Forberedelse og velkomst · 12

Vi sidder i rundkreds · 13

Bibelfortælling · 13

Sang og musik · 14

Aktiviteter og lege · 14

Vi spiser sammen · 14

Farvel og tak for i dag · 15

Øvrige tilbud og arrangementer til legestuen · 15

Temadage, fester, gæstebesøg · 15

Ture og lejre · 15

Fotografering · 15

Bog- og cd-bibliotek · 16

Tekstvejledningerne · 17

Hvordan bruge tekstvejledningerne? · 17

2-årig tekstplan · 19

Emneoversigt · 22

Bibelkronologisk oversigt · 25

Tekstvejledninger til 1. år · 28

Tekstvejledninger til 2. år · 114

Idébank · 200

Hjælpemidler for bibelfortælling · 202

Sang og musik, rim og remser · 213

Aktiviteter · 220

Lege · 228

Dukketeater/teaterstykker · 231

Litteratur og inspiration · 238

Indledning

Legestuen er et populært mødested for de mindste og deres voksne. Mange har glæde af at benytte legestuen som et af ugens faste programpunkter.

Legestuealderen regnes fra 0 til ca. 6 år, dvs. førskolealderen. Nogle kommer i legestuen gennem en kortere eller længere periode og opnår stor fortrolighed og dejligt fællesskab.

Men som regel er det børn på venteliste til en daginstitutionsplads, der i ventetiden har glæde af legestuen. Derfor vil det ofte være kortvarige venskaber, der knyttes. Uanset korte eller lange besøg er alle børn velkomne i legestuen.

Legestue og bibelfortælling er tænkt som en inspirationsbog både til at oprette og drive legestue samt inspiration til at lade bibelfortællingen få en central og naturlig plads blandt aktiviteterne.

Bogen indeholder 86 vejledninger til bibelfortælling. Vejledningerne har samme opbygning for overskuelighedens skyld og kan anvendes uafhængig af hinanden alt efter brugerens ønske.

Hver vejledning giver korte informationer om baggrundsstof og vanskelige ord, idéer til formidling af teksten ved brug af forskellige hjælpemidler, aktiviteter og sange. Der er forslag til en enkel og pædagogisk fortælle måde, som kan følges efter bogens opskrift eller blot betragtes som idéstof til egne overvejelser.

Forfatterne har forsøgt at målrette vejledningerne efter 4-årige børn vel

vidende, at det er vanskeligt ved nogle af teksterne. Derfor må den enkelte leder selv vælge ordene afhængig af de børn, man sidder med.

Der er desuden fremhævet pointer, som man kan bruge til de 0-3 årige og til de 4-6 årige og evt. til de voksne.

Bogen indeholder en tekstplan for en 2-årig periode, hvor man vil komme igennem centrale punkter i Bibelen og samtidig følge kirkeåret. Men ønsker man at dele en tekstvejledning over flere gange, kan man gøre det og blot selv flytte eller springe de vejledninger over, som ellers står i oversigten til disse uger. Blot skal man være opmærksom på at tage hensyn til højtiderne.

Desuden er der en oversigt, hvor vejledningerne står efter emner. Det giver mulighed for at udvælge sig bestemte emner og er en hjælp, hvis man f.eks. ønsker at se, hvor mange vejledninger der er til påske.

Den bibelkronologiske oversigt giver mulighed for at se, hvilke tekster i Bibelen der er brugt. Det kan eksempelvis være en hjælp, hvis man ønsker at se, om der er skrevet en vejledning til næste søndags tekst.

Sidst i bogen findes Idébank med inspiration til både bibelfortælling, sang, aktiviteter, leg og teater.

Legestue og bibelfortælling er udgivet af Danmarks Folkekirkelige Søndagsskoler, og arbejdsgruppen står herunder.

Tekstvejledningerne er udarbejdet af mange forskellige skribenter, som

hver især har sat deres fingeraftryk på bogen. Men fælles for dem alle er, at de har lyst til og erfaring med legestuearbejdet.

Fredericia i maj 2001

Ud over de fire i arbejdsgruppen har følgende skrevet tekstvejledninger: Birgit Aaen, Maren Lis Hjorth, Susanne Chordt Hansen, Astrid Kristoffersen og Britta Nedergaard Hansen.

*Hanne Kristoffersen, Brøndby Strand, pædagog
Lone Ladegaard, Holstebro, præstekone
Niels Rasmussen, Nykøbing Falster, sognemedhjælper
(repræsentant for Lutherske Missionsforenings børnearbejde)
Aase Rigrup Stoltzenberg, Hjerm, børnekonsulent
Tegningerne er udarbejdet af Lone Ladegaard*

Følgende tillæg er kommet til siden 1. udgave af "Legestue og bibelfortælling":

Tillæg til 1. år:
"Lille æske",
16x23 cm, 32
sider, 49,00 kr.

Tillæg til 2. år:
"Lille sang", A4,
86 sider + cd,
149,95 kr.

Hvorfor legestue med bibelfortælling?

Legestuer kan drives på utallige måder. Fællesnævner for dem alle bør være kærlighed, omsorg, tålmodighed, tillid og respekt. Disse nøgleord henter deres inspiration i kristendommens budskab om Jesus Kristus, og gennem denne inspirationsbog ønsker vi, at bibelfortællingen om Jesus Kristus når både de små og de store ører i legestuerne.

Mange af legestuebørnene er døbt – og dermed ifølge dåbsritualet døbt til at tilhøre Ham, som satte netop det lille barn i centrum og evnede at praktisere alle de fine nøgleord. Her kan en legestue med bibelfortælling være en støtte for de forældre, som ønsker, at deres

børn får en oplæring i den kristne tro. Ligeledes kan legestuen være en hjælp til de forældre, der på trods af, at de ikke har ladet deres barn døbe, alligevel ønsker at få kendskab til kristendommen.

Legestuen giver socialt fællesskab for børnene, men også for de voksne, som ofte sætter pris på samværet med andre i samme livssituation, som de selv er i. Derudover er legestuen en positiv og pædagogisk stimulering af barnets udvikling gennem leg og sjov, sang og rytmik, rundkreds, farver og klister – alt sammen for at kalde smil og glæde frem hos de små.

Kort oversigt over barnets udvikling 0-6 år

Det har stor værdi, at vi som voksne har kendskab til barnets udvikling, så vi véd lidt om, hvad vi kan forvente og forlange. Alle børn har brug for at vide sig betingelsesløst elsket, og det opleves, når barnet modtager kærlig fysisk kontakt, øjenkontakt og får koncentreret opmærksomhed.

0-1 år: Fuldstændig afhængig af voksne

Tryghed og tillid til få voksne er basis for en sund og god udvikling.

1-2 år: Udforsker verden

- a. Selvstændigheden begynder.
- b. Sproget begynder.

c. Sanserne stimuleres, lytte, smage, føle osv.

d. *Motorisk omkring 2-års alderen:* Løbe, hoppe, trampe, kaste, selv spise med ske.

e. Leger parallelt med andre.

f. Gud bliver en person, når barnet oplever at vi beder til ham.

2-3 år: Jeg'et og selvbilledet dannes

a. Uafhængigheds-erklæringerne skal ikke opfattes som start på en magtkamp, men som nødvendige i jeg-udviklingen.

b. Samvittigheden er ikke udviklet, så der kræves ofte voksenhjælp til at sætte grænser.

c. Selvcentrerede – ikke syn for andres behov.

d. Ord og navne er vigtige.

e. Rollelege og ”lade som om” lege.

f. *Motorisk*: Spise med gaffel, gribe stor bold, køre på trehjulet cykel.

4-5 år: Meget spørgende

a. Legekammerater får stor betydning.

b. Gruppe- og rollelege med spejlbil- leder af de voksnes verden.

c. Oplever med følelserne, viser med- følelse.

d. Fornemmer tryghed og det mod- satte.

e. Har svært ved at adskille Gud fra eventyrskikkelser.

f. *Motorisk*: Aktiviteter med hurtige og voldsomme bevægelser, som aftager omkring skolealderen.

Ønskes uddybende litteratur, findes der et stort udvalg – besøg biblioteket.

Under Litteratur side 238 har vi valgt at pege på et par bøger, hvis udgangspunkt er det kristne menneske- syn, dvs. at se på barnet og dets udvik- ling med respekt for, at det er skabt i Guds billede.

Hvordan bruger vi denne viden om barnets udvikling i legestuen?

Socialt

Tryghed er grundlæggende for ind- læring og åbenhed for alt nyt. Her er det godt med kendte ritualer og vaner. Legestuens program bør være genken- deligt fra gang til gang. Er der ændrin- ger, da fortæl børnene om det, så der ikke handles hen over hovedet på dem. Lyt til børnene og tag dem alvorligt, så de oplever, at en legestueleder er til at stole på.

De lidt større børn har glæde af at lege i grupper. Hjælp dem til at få en leg i gang, så de ikke forstyrres af de små.

Sang og leg

God plads til fysiske aktiviteter og planlægning af lege, hvor børnene får

brugt deres krudt og energi. Leg/sang med store bevægelser. Stole-labyrinter, madrasser, bløde bolde osv. Sange, rim og remser er en god stimulation af sprogdudviklingen.

Til de større børn gives mulighed for rollelege: cowboyting, købmands- ting, udklædningstøj osv.

Bibelfortælling

Barnet kan opleve tryghed ved, at Gud er der, selv om han ikke kan ses. Bør- nene fortjener at få bibelfortællingen præsenteret som en oplevelse for alle fem sanser (høre, se, føle, smage og lugte). Fortæl enkelt og præcist, og benyt evt. de forslag til aldersinddelte pointer, som fremgår af tekstvejlednin- gerne.

Brug dukker, billeder, udklædning eller andet. Kun fantasien sætter grænser.

Gentagelser er godt – små, lette sange med fagter, rim og remser og en

kort og enkel bøn, som barnet lærer, og som de voksne kan tage med hjem.

Til de større børn: Lav rollespil/drama. De holder af at lave små opgaver.

Overvejelser før opstart af legestue

Ledere

Den bedste ”startkapital” er, at lederne er tændt for legestueidéen – at de samtidig er villige til at tage et ansvar og give legestuen deres tid og engagement. Ligeledes er det vigtigt, at lederne har et indbyrdes godt forhold. Derved får legestuen glæde af alles ressourcer.

At være legestueleder er ikke at udfylde en forventet rolle én formiddag om ugen. Nej, man er ”hende/ham fra legestuen” alle ugens syv dage. Der skal være tid til en snak på gaden, og måske senere udvikles kendskab til venskab. Det er en god idé at lade en af lederne have det overordnede ansvar for ledelsen af legestuen, så der ikke bliver for mange løse tråde.

En leder uden egne børn på skødet er en god støtte for legestuen. Vedkommende har hænderne frie til at hjælpe. Samtidig er det af stor værdi, hvis nogen bliver gjort ansvarlige for at bede for legestuen.

En del legestueledere har stor glæde af at deltage i lederkurser. Her udveksles erfaringer, der vises materialer, og man får nyt mod til arbejdet.

Lokale og legetøj

”Hvor der er hjerterum, er der husrum,” lyder ordsproget. Det er dog

vigtigt, at legestuen får de bedste rammer.

Spørg evt. om tilladelse til at låne et menighedslokale, forsamlings- eller medborgerhus, skole eller lignende. Vær samtidig opmærksom på, at legestuen slider på lokale og inventar.

Lokalet bør indrettes med størst mulig fantasi og indlevelse i ”børnehøjde” – f.eks. fri gulvplads til leg og tummel, opslagstavler til børnenes kunst, hynder til at sidde på, høje stole til de mindste og masser af godt, holdbart legetøj. Der kan annonceres efter genbrugsting og legetøj i pæn stand. Legetøjet bør appellere til børnenes fantasi og fællesleg. Det er en fordel, hvis legetøjet kan vaskes, da de mindste putter alt i munden.

Udklædningstøj inspirerer til leg og drama. Indkøb af papir, sakse, og farver af god kvalitet er nødvendig, ligeledes er voksdug og små forklæder nyttige, når der f.eks. skal males og bages. Billedbøger og kartonbøger *må* der være.

Pusleplads til bleskift er der også brug for. Skabe og hylder er nødvendige for at holde orden, så legestuen ikke ligner en nusset rodebutik. Benløse barbie dukker og halve puslespil inspirerer ikke ret meget!

Tidspunkt for legestuen

Legestuens åbningstid bør i høj grad tilrettelægges efter program og ledernes mål med legestuen. Både leg og faste programpunkter kræver tid, og samværet bør foregå i en tryk og rolig atmosfære. To-tre timer om formiddagen vil ofte være den bedste tid for børnene. Ønskes det, at legestuen kun skal være et tilbud til børn uden følgeskab med voksne, er to timer sandsynligvis nok.

Økonomi

Der er som regel velvilje hos baglandet til at støtte økonomisk. En henvendelse til kommunen og ansøgning hos lokale fonde er en mulighed. Legestuen kan lave den regel, at der lægges et lille beløb i ”Madam Blå-kaffekanden” til eventuelle kaffepenge.

Kontingentbetaling kan også være en idé. Dog anbefales det, at der betales kontingent pr. voksen og ikke pr. barn.

Pr

Mulighederne for at skabe opmærksomhed er talrige – f.eks. plakater og løbesedler, alt sammen i festlige farver, så det præsenterer legestuen bedst muligt. Skriv kort og præcist om tid og sted, hvad legestuen er, og hvem der står bag.

Find et børnevenligt navn til legestuen, og lav evt. et enkelt og let genkendeligt logo på det samlede pr-materiale. Invitér lokalavisen til legestuens åbningsfest og få dermed omtale og foto i avisen og evt. en fast rubrik i avisens aktivitetsoversigt eller i telefonvejviseren.

Pr-materiale for legestuen kan efter forespørgsel lægges i lægens venteværelse og hos sundhedsplejersken. Aflever legestueinvitationer til præsten, så de kan nå ud til alle de nye dåbsbørn.

Forslag til program for en legestuedag

Forberedelse og velkomst

Forventning om at skulle i legestue bør kunne tænde julelys i børnenes øjne. Legestuen skal simpelt hen være et højdepunkt. En vellykket legestuedag kræver grundig planlægning:

Der skal helst være et fast og for børnene velkendt program. Der er legestuer, som fungerer med kun en enkelt leder, men som har stor glæde af at medinddrage børnenes voksne i forskellige praktiske opgaver, f.eks. borddækning og oprydning.

Mød altid op i god tid, de forskellige opgaver er på forhånd fordelt imellem lederne, f.eks. er én ansvarlig for at lave kaffe og saft, én for rundkreds med bibelfortælling, én for lege og aktiviteter osv. Først når disse ting er planlagt og alt er klar, hænges skiltet med ”Velkommen” ud, og dørene slås op.

Det er en god idé, at børnene får en halv time til at ankomme i, inden fællesprogrammet begynder. Her er der mulighed for at få en god og varm velkomst, så hver enkelt barn oplever,

at legestuelederne er glad for at se dem. Der er tid til at kigge til legetøjet. Til nye børn og voksne kan gives en lille velkomstfolder om legestuen.

Vi sidder i rundkreds

Rundkredsen er første punkt i programmet. Det kan være en god idé at nævne for de voksne, at de naturligvis deltager i rundkredsen og derved støtter børnene i at lytte med. Enkelte børn har meget svært ved at sidde stille, og deres uro smitter let af på de øvrige. Bliv ikke vred eller irriteret, men forsøg positivt at få barnet med i dét, der sker. Lykkes det ikke, da lad barnet være, det lytter måske alligevel med og har lyst at sidde i rundkreds næste gang.

Alle sidder tæt sammen på hynder eller små puder. Der synges evt. en goddag-sang, hvor alle børnenes navne bliver nævnt. Evt. kommer legestuens håndduke/bamse frem fra sin skuffe og hjælper med at tælle børnene og dernæst "tællehopper" på den hjemmelavede plakat med felter (Idébank side 227). Måske skal børnene hjælpe håndduken/bamsen med at huske farver, stor/lille, pige/dreng osv. Håndduken/bamsen er en rigtig hyggespreder og får hurtigt børnenes fulde opmærksomhed. Når bibelfortællingen begynder, er det måske tid for bamsens middagssøvn.

Bibelfortælling

Det primære formål med bibelfortællingen er både at vække interessen for kristendommen hos de ikke-døbte børn og deres voksne og at støtte dåbs-

oplæringen af de døbte børn og deres voksne. Her må selv de mindste ører høre med.

Det er vigtigt, at alle sidder godt, kan se og høre, og at lederen kan få øjenkontakt med hvert enkelt barn.

Teksten er forberedt hjemmefra. Her kan hentes inspiration i tekstvejledninger i denne bog. Hjælpemidler, billeder, dukker, lego osv., der skal bruges under fortællingen, er klar og inden for rækkevidde. Lav evt. et lille fast ritual som start på bibelfortællingen.

Prøv at inddrage alle børnenes sanser, derved huskes teksten bedre. De lytter til fortællingen; de ser de forskellige dukker, som illustrerer teksten; de føler på f.eks. dyrene, der skabes; de smager på brødet, som drengen havde med i madpakken ved bespisningsunderet. Lad børnene dufte til salven, Jesus blev salvet med.

Børnene kan klædes ud. Børn elsker noget, der kommer op af en pose eller af en lukket æske. De husker hurtigt, hvad der er i de forskellige gemmer og holder af gentagelserne. Måske indeholder æsken det lille lam, som teksten fortalte om, og hyrden kommer frem og finder lammet.

Det kræver lidt øvelse at bruge rekvisitter og hjælpemidler i bibelfortællingen, da de ikke må tage al opmærksomheden fra fortællingen, men skal hjælpe til med at levendegøre fortællingen.

Sig evt. til børnene, at rekvisitter og hjælpemidler ikke er legetøj, men noget "kun jeg må røre ved". Det accepterer børnene som regel.

En lille kort og enkel bøn og Fader-vor vil være en naturlig afslutning på bibelfortællingen.

Mange forældre har gennem legestuen fået ord og mod til at gøre brug af bønner derhjemme.

Sang og musik

Legestuen giver rum for den frie fantasi, også når det gælder sang og musik. De fleste børn elsker at hoppe og danse og bruge kroppen. Simple guitarakkorder, hjemmelavede rytmeinstrumenter og de meget enkle og iørefaldende sange skaber fest.

Der findes et væld af bevægelses-sange, og legestuen kan udvælge et overskueligt repertoire, som børnene lærer godt og grundigt. Man bør huske, at jo yngre børnene er, jo mindre dramatisk og farlig skal legen leges. Er der ikke den store frimodighed i legestuen til sang og musik, kan der evt. laves faste aftaler med musikalske gæster. Musik til bevægelseslege – f.eks. til stopdanse – leveres fra en cd-afspiller med glade børnesange.

Der findes mange enkle børnesange med kristent indhold (Idébank side 213). Man kan også synge mange af de kendte sange og salmer på en ny måde sammen med børn. Der kan f.eks. tages en stor, glad sol med øjne frem, når der synges et par vers fra ”I østen stiger solen op”. Brug bevægelser, find ting at kigge på, variér stemmeføringen osv.

Aktiviteter og lege

Der er sagt, at man kan få børn til alt, blot man leger med dem, og i legestuen

er legens deltagere både børn og voksne. Her bør lederne gå foran med idéer og indlevelse. En stor papkasse som hule, badning, klippe/klistre, tegne/male, arbejde med ler og gips osv. Det er en fordel at have både forklæder og voksdug. Når vejret tillader det, er det godt at komme udendørs. Naturen byder på mange aktiviteter, og madpakken smager bedre ude i det fri.

Aktiviteterne kræver indimellem en aldersdeling, da de allermindste ofte har mest glæde af at kravle omkring på gulvet.

Det er en god idé at lave aktiviteter, som hører sammen med dagens bibelfortælling, f.eks. Peters fiskerbåd af en mælkekarton; en fiskeuro af Peters fiskefangst; et lille uldfår, som hyrden skal passe på; bage brød sammen med Marta osv. (se forslag i de enkelte tekstvejledninger).

Kirkeårets højtider og andre mærkedage giver mulighed for særlige aktiviteter.

Vi spiser sammen

Ofte afsluttes legestuen med spisning. Alle får en plads ved bordet. Evt. syn- ges et lille bordvers (Idébank side 202). Det er en god idé med høje stole til de mindste.

Oftest medbringer børnene madpakke, men legestuen kan vælge (evt. mod betaling) at stå for serveringen. Det drejer sig om kaffe, te, saft og brød med lidt pålæg. Børnenes eget bagværk vil sikkert også være at foretrække.

Der falder nu ro over flokken, og det giver rum for hyggeligt samvær. Ved bordet kan der gives fællesoplys-

ninger og evt. indbydelse til andre arrangementer.

Få evt. en ”bedstemor” til at lave kaffe, ordne brød og vaske op.

Farvel og tak for i dag

Børnene er trætte, og hele legestuen flyder. Her er der ikke plads til sure miner på grund af rod og ventende opvask, men derimod: Tak til de børn og voksne som kom i legestuen!

Oprydning kan deles på skift mellem de voksne, men det er primært le-

dernes opgave. Der kan synges en lille farvel-sang, hvor alle holder hinanden i hænderne (Idébank side 214).

Der kan være nogle voksne, som må gå, før legestuen slutter, men prøv alligevel at tage tid til at få sagt farvel til hver enkelt, og giv evt. hjælp til at komme godt ud af døren.

De mindste af børnene sover i barnevognen eller bag på cyklen hjem ... *de har været i legestue!*

Øvrige tilbud og arrangementer til legestuen

Temadage, fester, gæstebesøg

Børn elsker det genkendelige, men også glæden ved fest og overraskelser. Legestuen giver rige anledninger til at lave ekstra arrangementer.

Der kan være ture, hvor ænderne i søen bliver fodret, besøg på legeplads, bondegården, svømmehallen eller i kirken.

Legestuen kan modtage gæster, f.eks. præsten, organisten, sundhedsplejersken, bedsteforældre eller andre, som kan give lidt krydderi til en legestuedag.

Kirkeårets højtider byder på fest, ligeledes kan fastelavnsfest og fødselsdag give idéer til f.eks. aftener med fællesspisning for alle børn, forældre og søskende.

Festen kan arrangeres med de faste legestuepunkter med lege og rundkreds, og børnene kan optræde med lidt optrin og sang. Børnene har

kreeret bordpynt, og deres bagværk serveres.

Legestuen kan invitere til temaaften, hvor f.eks. familierelaterede eller kirke/tro-emner tages op. Efter et oplæg bør der altid være god tid til at lytte og tale sammen.

Ture og lejre

En ”ryste-sammen”-weekendlejr eller turdag for hele legestuefamilien kræver ekstra planlægning, men vil samtidig give fællesskabet de bedste betingelser. Et lejrsted eller sommerhus kan være rammen om en tur, evt. suppleret med campingvogne og telte. Legestuens hånddukke/bamse er naturligvis også med på tur, og den foreslår, at der holdes rundkreds som hjemme i legestuen med alle de kendte ritualer og bibelfortælling.

Fotografering

Legestuen kan aftale med en fotograf

eller skolefoto-firma, at børnene bliver fotograferet i legestuen. Fællesbillede eller foto fra legestuedagen vil sammen med den hjemmelavede ramme måske være en julegaveidé.

Bog- og cd-bibliotek

Legestuen kan vælge at oprette et lille bibliotek med bøger og cd'er med kristent indhold. Det kan være et supplement til det, børnene hører i bibelfortællingen.

Bøger til de voksne kan også stå på hylden, både med familierelateret og kristeligt indhold. Der holdes styr på, hvem der har lånt hvad og hvornår. Der findes et væld af kristne cd'er og bøger, bl.a. i kristne boghandeler, eller de kan bestilles på kristne forlag

(Litteratur side 238)